NAPLÓ

Május 22-én a Levéltár-pedagógiai teremben **Mélyi József** művészettörténész, műkritikus tartott előadást *A Fekete párduc és a kortárs művészet* címmel.

A gimnázium Díszteremében **Bodor Ádám** íróval beszélgetett **Orzóy Ágnes**, a Magvető Kiadó munkatársa 24-én. Bodor Ádám Kolozsvárott született, 16 éves korában két évre börtönbe került, mivel kommunistaellenes röplapokat terjesztett, majd 1982-ben települt át Magyarországra. Itt jelent meg 1991-ben a *Sinistra körzet* című kötet, amely meghozta számára az elismerést. 2003-ban Kossuth-díjat kapott, műveit csaknem húsz idegen nyelvre fordították le.

A ***Bencés Diáknap***ra idén is május utolsó szombatján került sor. A 11-kor kezdődő szentmisén **Cirill főapát úr** volt a főcelebráns, a homíliát **Hardi Titusz** atya tartotta. Az időszaki kiállítás megtekintése és a sör/virsli ebéd után két beszélgetés volt: *„A jó tanuló felel"* (tehetséggondozás) és a *Pannonhalmi Diákbál* témában. Minden generációból érkeztek vendégek, akik diákkori emlékeik felelevenítésével szóltak hozzá a felvetett témákhoz. Ezen a napon volt az Apátsági Pincészet hagyományos ***Szent Orbán-nap***i rendezvénye is.

Május végén meghitt hangulatú vacsorával egybekötött felolvasóesten mutatták be **Asztrik** emeritus főapát úr önéletrajzi ihletésű *A megajándékozott* című kötetét a Viator Étteremben. A vacsora ételeit Asztrik atya kedvenc fogásaiból állította össze Gyurik Gábor séf. Az esten szemelvényeket olvasott fel a Lapcom és a Bencés Kiadó gondozásában megjelent műből **Werner Krisztina**, a könyv szerkesztője, **Dejcsics Konrád** atya és **Gülch Csaba**, a kötet szerzője.

A gimnázium Díszteremben 31-én **dr. Pálffy Géza** *történész, az MTA BTK TTI „Lendület" Szent Korona Kutatócsoport vezetője* tartott előadást *Új felfedezések a Szent Koronáról és különleges kalandjairól* címmel. Az előadás a Szent Korona történetének eddig ismeretlen fejezeteibe kalauzolta a hallgatóságot. A kutatócsoport-vezető az elmúlt évek új felfedezései alapján elsősorban a következő izgalmas kérdésekre kereste a választ: *Mikor és hogyan keletkezett a Szent Korona legrégebbi hiteles ábrázolása? Mikor ferdülhetett el a korona keresztje? Hol található a legkorábbi szent koronás magyar országzászló? Elfeledtük-e 17. századi dunántúli koronázó-városunkat? Végül a legfrissebb vizsgálatok alapján bemutatta a magyar korona tizenegy külföldi útját, továbbá azt, mikor és hányszor járhatott koronánk Pannonhalma közelében.*

Ferenc pápa Csíksomlyón tartott szentmisét június elsején. A gimnáziumból külön autóbusszal a csíkszeredai testvériskolánk vendégszeretetét élvezve 50 diákkal voltunk jelen.

A ***Nemzeti Összetartozás Emléknapjá***t 5-én tartottuk. Az idei téma a *határon túli magyar bencés élet* volt. A megemlékezés három helyszínen történt (Gyöngyössy-terem, Asztrik-terem és Millenniumi Emlékmű). A befejező közös állomás a Díszterem volt, ahol Cirill főapát úr beszélt a mai helyzetről.

Az iskolai év befejezéseként 7-én délelőtt volt a játékos juniális, majd délután a tanévzáró ünnepély, amit másnap a bazilikában a ***Te Deum*** hálaadó szentmiséje követett. A különböző szintű zenei vizsgákkal, a közép- és emelt-szintű írásbeli és szóbeli érettségi vizsgákkal, szép eredményekkel fejeződött be az idei tanév. A mindennapok apró erőfeszítései mellett komoly sikerek is születtek Pannonhalmi Gimnáziumunk diákjainak és tanárainak eredményes munkájából. Az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny döntőin többen is kiemelkedően szerepeltek. **Szűcs István** (12. A) olasz nyelvből 9. helyezést ért el (tanára: Villányi Rita); **Selmeci Mátyás** (11. A) latin nyelvből 29. lett, s kijutott az Arpinoi Nemzetközi Cicero Versenyre is (tanára: Csertán Judit); **Babják András** (11. A) 40. és **Szente István** (11. B) 42. helyezést ért el biológiából (tanáruk: Csanaki Szabolcs); az Ökumenikus Diákfilm-szemlén 2. helyezést ért el **Gergely Bálint** (szerzőtársaival) *Forrócsoki* című alkotásával (tanára: Hartyándi Mátyás). A jól sikerült érettségi vizsgák után az egyik végzős osztály Algériába látogatott Hardi Titusz atya vezetésével, a másik osztály nagy része pedig kerékpárral tette meg az utat Belgrádtól Rodostón át Isztanbulig – záró-kiránduláskénti.

A tanév befejezése és a szóbeli érettségik elkezdése között a tanári kar számára ***tanulmányi napok***at tartottunk. A közös elméleti és gyakorlati foglalkozáson a tanulás- és tanításmódszertani kérdések feldolgozására került sor **Piros Veronika** és **Kollár Katalin** közreműködésével.

Életének 89., szerzetességének 70. évében 17-én meghalt **Magyar Szervác** bencés testvér, temetése július 2-án volt. Zalaapátiból került Pannonhalmára 1949-ben, ahol fizikai munkájával segített a monostor gondjainak megoldásában. Missziós lelkülettől is hajtva a São Pauló-i Szent Gellért Apátságban folytatta gondnoki tevékenységét 1957-től. 1988-ban tért vissza Pannonhalmára, majd itt és az újjáalakuló közösségekben (Budapesten, Bakonybélben és Tihanyban) vett részt a közös imádságban és munkában. *Szervác testvérünk sokat volt úton, bejárta Latin-Amerika messzi tájait, de nem kalandvágy hajtotta! Szent tűz sürgette, égett benne a szent vágy: helytállni, tenni, jelen lenni szerzetesként, szolgálni a közösséget, fiatalokat és időseket, tanultakat és iskolát nem ismerőket egyaránt* – foglalta össze életét temetési imádságában Cirill főapát úr.

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében vehette át annak a nyolc katolikus gimnáziumnak az igazgatója (a debreceni Svetits, a budapesti Patrona, a győri és a pannonhalmi bencés, a budapesti és a kecskeméti piarista, az esztergomi és a szentendrei ferences) a ***Magyar Örökség Díj***at 22-én, mely intézmények az 1948-as államosítás után 1950-től kezdve a rendszerváltásig működhettek.

Nem mindennapi orgonatúrára invitáltuk látogatóinkat a Múzeumok Éjszakáján, 22-én **Dejcsics Konrád** bencés szerzetes és **Kiss Zsolt** orgonaművész vezetésével. A Főapátság a nagyközönség számára oly ritkán vagy egyáltalán nem látható tereibe engedett belépést, mint a Káptalanterem, a tatárjárás idején menedéket nyújtó Gyilokfolyosó, vagy épp a Boldogasszony-kápolna. E különleges terekbe bepillantva a csend és az orgonaszó által megtapasztalhattuk az ezeréves monostor egyedülálló világát. Egy pohár rozé kóstolása zárta az éjszakai sétát.

A nyár folyamán a főapátság és a gimnázium számos programnak adott otthont. A szokásos (ötévenként sorra kerülő) érettségi találkozók között kiemelt módon emlékeztünk meg az *ötven, hatvan és hatvanöt éve érettségizett osztályok***ról. A** *Cultura Nostra* történelmi verseny győztesei is Pannonhalmán kezdték nyári jutalomútjukat. A különböző helyszíneken sokféle program szerepelt a nyári estéken: Pannonhalmi Jazz-teraszok, Viator Jazz-vacsorák.

A ***Levendulanapok***ra június 24-e és július 7-e között került sor. Ennek keretében sokféle programot szerveztek (szedd magad levendulaszüret, kézműves foglalkozások, előadások a gyógynövényekkel és levendulával kapcsolatban, kézművescsokoládé kóstoló, látvány-lepárlálás és illóolaj-készítés), esténként pedig koncerteket hallgathattunk (Hoppáré-zenekar, Margaret Island: *A csend színei* – akusztikus koncert).

Július 1-től 4-ig *Élet és csend* címmel ***Ökumenikus lelkigyakorlat***ot tartottunk. A másik emberre figyelés, a meghallgatás és megértés mindennapos kihívása felülemelkedik a fele-

kezeti határokon. Akárcsak az Ige hallgatása és a csönd tapasztalata. Ökumenikus lelkigyakorlatunkon arra hívtuk az evangélikus, katolikus és református közösségekhez tartozó tanárokat, lelkészeket, papokat és segítő foglalkozású keresztényeket, hogy együtt hallgassuk az Igét, együtt lépjünk be a megértés csendjébe, majd felekezettől függetlenül osszuk meg tapasztalatainkat egymással. Egy-egy bevezető előadás után annak közös feldolgozása és megosztása következett ökumenikus csoportokban. A napirend fő vázát a szerzetesközösség liturgikus rendje adta. Maradt idő az egyéni elcsendesedésre, személyes beszélgetésekre, mozgásra és sportra is. Dejcsics Konrád bencés szerzetes, Rochlitz Kyra bencés obláta, Kerekes Márton református lelkész, T. Kabai Virág református diakónus, Verba Andrea református vallástanár és lelkigondozó, Koczor Tamás evangélikus lelkész voltak a lelkigyakorlat vezetői.

Július 4-én, a Páneurópai Unió egykori elnöke, ***Habsburg Ottó halálának*** nyolcadik évfordulóján rendezett megemlékezésen **Asztrik em. főapát** úr mondott imát az altemplomban elhelyezett szívurnájánál, ahol utalt rá, hogy Habsburg Ottó személyében *a hitvalló katolikus keresztényt, az európai műveltségű politikust, a magyar szívvel érző nagyszerű embert, jó családapát tiszteltük*. Beszédet mondott **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes. Kiemelte, *hogy a magyar nemzet nem felejtheti el Habsburg Ottónak, hogy a bajor kereszténydemokraták politikusaként „egy emberöltőn keresztül" minden évben magyar nyelvű beszédet mondott az Európai Parlamentben, jelezve, hogy Magyarország szabad akaratából az Európai Unióban lenne; ott, ahová Szent István-i öröksége kötelezi, ahonnan „akarata ellenére csak a szovjet megszállás szakította ki"*.

Szent Benedek ünnepén, 11-én idén is Tihanyban zárult a Győrből induló és gyalogosan Pannonhalmát és Bakonybélt is érintő (mintegy százötven fős) ***bencés zarándoklat***, amelyen részt vett **Cirill főapát úr** is, aki egyben az ünnepi szentmise szónoka is volt. **Mihályi Jeromos** perjel a tihanyiak nevében üdvözölte az érkezőket. Cirill főapát úr a Regula prológusából vett idézettel indította prédikációját. *„Ki az az ember, aki életet óhajt, és jó napokat kíván látni?" – mennyire kortárs szövegnek tűnik ez a mondat* – tette hozzá –, *hiszen korunkban lépten-nyomon árukat, szolgáltatásokat, eszméket, ideológiákat akarnak nekünk eladni a jó élet ígéretével. A fenti kérdés valamilyen alapvágyat szólít meg bennünk. Élni tudni nagy dolog, sőt a legeslegnagyobb. „Tedd a jót, keresd a békét, és járj utána"* – ez a Regulából vett idézet lett az idei zarándoklat mottója. *Benedek Jézustól tanulta, hogyan éljen. Keressük a belső békét, és gyakorolni igyekszünk, amit Jézus ajánl, hogy az alázatos, szelíd lelkület növekedjen bennünk. Átélem, hogy rászorulok Isten irgalmára, az Atya visszafogadott engem. Ajándék minden, amim van, és én magam is ajándékká válhatok testvéreim számára. Ez az alapja az igaz barátságnak, a csa-*

ládnak, a szerzetesi közösségnek. Ám ne legyünk naivak. A gőg, a bizalmatlanság lelkülete, a versengés és a hatalomvágy sokszor akadálya annak, hogy a szelídség és a béke érvényesüljön a közösségeinkben. Jézus viszont szolgálatra kér bennünket. A hatalomhoz való görcsös ragaszkodás helyett arra van szükség, hogy Isten uralkodjon az életünkben. A belső béke titka az, hogy szelídek és önátadók, társainkra hagyatkozók tudjunk lenni. Az a feladatunk, hogy, egymás terheit hordozzuk, békére leljünk és békét sugározzunk. Szárnyaló szívvel járjunk Isten parancsainak útján, és béketűrésünkkel részt vállaljunk Krisztus szenvedéseiben. A szentmise végén mindenkit az apátság déli teraszára hívtak szeretetvendégségre. Pannonhalmán hagyományosan ez az ünnep oblátus/obláta testvéreink beöltözésének és fogadalmának napja is, amire lelkigyakorlattal készülnek. Az idei lelkigyakorlatot **Borián Elréd** oblátus-rektor atya tartotta. Az ünnepi szentmise főcelebránsa **Asztrik em. főapát úr** volt, aki homíliájában a benedeki *„szárnyaló szív"* lelkületének nyitját kereste. *Úgy gondolom, hogy megtaláltam* – mondta. – *A keresztségben valamikor mindannyian, oblátusok és szerzetesek részesültünk. Ha a keresztségben meghaltunk és Krisztussal feltámadtunk, s mindent odaadtunk, akkor a Lélek vezet bennünket, s egy életen át nem kell alkudozni. A Regula Prológusát követve elmélkedjünk meghívásunkról, aztán tegyük fel a kérdést: odaadtuk-e teljesen, alkudozás nélkül életünket. Ha igen, akkor szárnyaló szívvel és a szeretet kimondhatatlan édességével fussunk, s ne alkudozzunk.*

Dejcsics Konrád atya vezetésével június végén néhány pap/lelkipásztor számára, július16–19-e között pedig 25–40 éves fiatalok számára ***fitnessz-lelkigyakorlat***ra került sor szakemberek és a közösség tagjainak segítségével. A fitnesz-lelkigyakorlat alapfelismerése az, hogy a hétköznapi és a lelki élet szférája nem választható szét. Testünk a tapasztalatszerzésünk alapja, mégis hajlamosak vagyunk elhanyagolni, minden lelkivel-szellemivel szembeállítani. A délelőttöt vezetett edzéssel, a délutánt pedig elcsendesedéssel, az imádság és a Szentírás olvasásának közösségi tanulásával, a szerzetesi zsolozsmán való részvétellel töltötték a résztvevők a monostorban.

Az érdeklődők nagy száma miatt július folyamán idén is két alkalommal lehetőséget adtunk arra a ***lelkigyakorlat****ra*, ahol a résztvevők a csend és az imádság kapcsolatát tapasztalhatták meg. A kurzus ideje alatt meditációk, közös beszélgetések, egyéni feladatok és természetesen a csend, az elmélyülés, megpihenés és a közös zsolozsmán való részvétel töltötte ki a lelkigyakorlat napjait. A kurzus vezetői **Bokros Márk** atya és **Dr. Palotai Gabriella** pszichiáter voltak. A kétfajta csoport számára levetítettük a díszteremben *A nagy csend* című filmet a Grenoble melletti karthauzi kolostorról.

Július végén (28-tól) idén is ***Tanulmányi Napok***at tartottunk a gimnázium dísztermében *Hála* címmel felvidéki magyar egy-

házi közösségek vezetőinek, hitoktatóinak. A rendezvény szervezője **Török Csaba**, **Oláh Miklós** és **Pintér Ambrus** bencés atya. Oláh Miklós atya bevezető előadásának a címe: *Tekergések a hála körül*. A képzés során a résztvevők kilenc jelentős filmet tekintettek meg (közöttük egy dán: *Babette lakomája*; két libanoni: *A sértés*, *Kafarnaum*; két mexikói–amerikai filmet: *Kicsi fiú*, *Roma*), s mindegyik után közös ***filmelemzések***re került sor.

Augusztus első napjai a szerzetesi közösség jeles alkalmainak jegyében teltek. Ötödikén az esti konventmise keretében **Korzenszky Richárd** em. tihanyi perjel atya és **Pintér Ambrus** pannonhalmi vikárius atya adott hálát beöltözésük 50. évfordulója alkalmából. Most sem kértek mást, mint amit a beöltözés régi szertartása szerint novíciusként: *Isten irgalmát és a szerzetesek testvériségét*.

Másnap, hatodikán a reggeli laudesben két új testvér öltötte magára a szerzetesruhát, és kezdte meg a noviciátusát. Kovács Tamás **Benedek atya** 18 éven át az Egri Főegyházmegyében teljesített szolgálatot. Rajta László **Emmánuel testvér** – a Pannonhalmi Bencés Gimnázium egykori diákja – matematika szakot végzett az ELTE TTK-n. A délelőtt folyamán, Urunk színeváltozásának ünnepi szentmiséjében **Asztrik emeritus főapát** diakónussá szentelte a papságra készülő **Koczka Dávid** testvért, és a Szent Benedek Iskola tagintézményeiben állandó szolgálatot teljesítő **Eszes Gergely**t. Asztrik emeritus főapát beszédében többek között Nagy László *Ki viszi át a szerelmet* című versével biztatta a szentelendőket a rájuk bízottak elkötelezett szolgálatára. *A bencés közösségünk ünnepel, mert 380 évvel korábbra kell visszatekintenünk, ott kell folytatni vagy kezdeni a hálaadást. Ekkor jött Pannonhalmára Pálffy Mátyás főapátunk, hogy lássa azt a neki szánt romhalmazt, amit fel kellett építenie. Aztán még kétszer, 1802-ben és 1950-ben is nekirugaszkodtak atyáink, hogy átvigyék a szerelmet, Isten szerelmét, a jövőt a túlsó partra* – emlékeztetett Asztrik emeritus apát arra, hogy a magyar bencés közösség 1990-ben is váltásra, változásra kényszerült. A vesperásban adott hálát a bencés közösség a jubilánsaiért. **Somorjai Ádám** negyven éve, **Simon László**, **Szalóky Albert** és **Bartók Ferenc** pedig harminc éve tettek ünnepélyes fogadalmat.

A bencés atyák és testvérek, továbbá rokonsága és egykori diákjai körében 7-én **Hirka Antal** atya ünnepelte aranymiséjét. A homíliát **Asztrik emeritus főapát** tartotta: *Jézus magától adja oda életét – teljes szabadsággal, tiszta szeretetből, önként adja oda, ezt a „feladatot kapta" az Atyától. Benne az Atya szeretete jelent meg közöttünk, ezért törődik személyesen a rábízottakkal: megmenti a kiszolgáltatottakat, összegyűjti a szétszóródottakat – fontos számára mindenki. Ez a személyes kapcsolat kölcsönös: olyan, mint az Atya és Fiú közötti kapcsolat. Jézus gondoskodott arról, hogy az ő szavai mindig jelen legyenek a világban. Ezt a küldetést töltötték*

be először az apostolok: Jézus általuk tevékenykedett az emberek között. A későbbi korokban is az volt az Egyház elsődleges feladata, hogy „Krisztus szavát belezengje a világba", mégpedig úgy, hogy az valóban az övé legyen: ugyanazzal az erővel, önzetlenséggel, életátadással – személyre szabottan – többek között ezekkel a gondolatokkal mutatta be a pap mai szerepét Asztrik főapát úr. A közösségi alkalmak sorát másnap a ***konventkirándulás*** zárta, amelynek keretében a pannonhalmi szerzetesek a Káli-medencébe látogattak.

A monostorban 12–14-e között mintegy harminc fő részvételével a ***Liturgikus Tanulmányi Napok*** keretében azt jártuk körül, hogyan kapcsolódik életünkben egymáshoz csend és liturgia. A gazdag programban előadások, műhelyfoglalkozások, kerekasztal-beszélgetések, illetve az Eucharisztia és a zsolozsma közös ünneplése biztosították a lelki és szellemi feltöltődés kereteit. Az előadók között voltak: **Asztrik emeritus főapát** úr, **Simon T. László,** az Újszövetség fordítója, **Nagy Sándor** atya, hallássérült-referens, továbbá **Bakos Gergely, Dejcsics Konrád, Gérecz Imre, Szita Bánk** bencés szerzetesek. A főapátság évről évre ezzel a képzéssel járul hozzá a nemzetközi eucharisztikus kongresszus előkészületeihez.

Nagyboldogasszony ünnepén, 15-én a hagyományokat őrizve ***gyógynövényáldást*** tartottunk a gyógynövénykertben, ahol a Pannonhalmára látogatók megismerkedhettek a monostori gyógynövénykultúrával is.

A következő napokban a monostor még tágabbra tárta kapuit. A monostoralapító ***Szent István király nap*ján**, 20-án az érkező vendégek díjmentesen megtekinthették a főapátság építészeti és történelmi kincseit, részt vehettek a közösség imádságain, a legkisebbeket pedig családi programok és kézműves-foglalkozások várták. Az ünnepi szentmisén **Cirill főapát** úr többek között a következőket mondta: *Úgy gondolom, hogy Szent István alázattal és felelősséggel gyakorolta hatalmát, mert népe szolgálatát Istentől kapott küldetésnek tekintette! Emberfeletti feladatra vállalkozott: egyesítette az egymással viszálykodó törzseket, megszervezte a közigazgatást, létrehozta az egyház szervezetét, monostorokat és püspökségeket alapított, templomokat építtetett. De mindennél nehezebb küzdelme lehettet, hogy belülről változtassa meg népe gondolkodását: az egyéni érdekek hajszolása helyett rávezesse őket az összefogás, az önzetlenség, a szolidaritás értékére, az igazság ismeretére és az igazságosság megőrzésére. Szent István mélyen megértette Krisztust: ott állt előtte a népét összegyűjteni és Isten uralma alatt egyesíteni kívánó Krisztus törekvése. Milyen csodálatos, hogy ő mindenkivel számolt ebben az országban, amint az Intelmekben fiának írja: „az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő". Viselje tehát gondját a jövevényeknek és a vendégeknek; ne csak a főembereknek, hanem az egyszerű embereknek, a kisemmizetteknek, és az erőszakot szenvedőknek is! Úgy, amint fiának Imrének írja, amit lelkére köt: „Uralkodjál szelíden, alázattal,*

békésen, harag és gyűlölködés nélkül! A legszebb ékszereid a jótettek legyenek! Ezért illő, hogy igazságossággal és irgalmassággal, valamint a többi keresztény erénnyel ékeskedjél! Add meg az országnak a szabadságot, hogy aszerint éljen!" – így belülről változzon meg a nép gondolkodása. Délután a bazilikában **Almásy László Attila** orgonaművész hangversenyére került sor. Az ünnep estéjén a gimnázium Dísztermében **Nádasdy Ádám** fordítása alapján, **Mácsai Pál** tolmácsolásában csendültek fel monostoralapító királyunk fiának adott Intelmei, amelyet **Binder Károly** zongora-improvizációja kísért.

Az ***Arcus Temporum Fesztivál*** immár 15. alkalommal került megrendezésre 23-a és 25-e között. A zenei programsorozat idén a ***csend és a spiritualitás*** köré szerveződött. **Dejcsics Konrád** atya, kulturális igazgató bevezető szavaival: *Az, aki kiteszi magát a csendnek, előbb-utóbb önmagával, kapcsolatainak hálójával és Istennel is találkozik. A fesztivál spirituális alkalmain ezeknek a csendben történő találkozásoknak szeretnénk teret adni: a meditáció és a szemlélődés testet-lelket megszólító jelenlétében, a Szentírás közösségi olvasásában, a labirintus-járásban, a csend-drámagyakorlatban, a bazilika spirituális felfedezésében és a szerzetesközösség liturgiájában.* A nyitó hangversenyen, pénteken este **Gidon Kremer** lett hegedűművész az általa alapított **Kremerata Baltica** kamaraegyüttes zenészeivel közösen adott koncertet a bazilikában. Az este folyamán Weinberg, Kancheli, Golijov és Sosztakovics művei csendültek fel. Ezt követően késő este a **Moment's Notice** koncertjét hallgathatták/tekinthették meg az érdeklődők a koncertteremben. A **Gőz László**, **Lukács Miklós** és **ifj. Kurtág György** által alkotott trió előadása a rögtönzésen alapult, a három művész egyedi találkozásából jött létre, összetett képet adva napjaink zenevilágáról, mely csak az adott helyen és időben létezik. John Cage úgy vélte, hogy a kortárs zene akkor születik meg, amikor közönség előtt szólal meg, csak a jelenben él, majd a következő pillanatban megszűnik kortárs lenni, azonnal a múlt részévé válik. Szombaton délelőtt **Lucien Hervé**, a világhírű magyar fotográfus özvegyével, **Judith Hervé**vel hallgathattak beszélgetést az érdeklődők, miután megtekintették a művész alkotásaiból álló kiállítást. Az arborétumban a labirintus-járás mellett egy képzőművészeti alkotás is látható volt: **Kerezsi Nemere** installációja a Barokk Pavilonban a csend furcsa oldalát, a testvérgyilkosság súlyos terhét vezeti végig az emberi történelmen. Irodalmi oldalról **Takács Zsuzsa** *Líra és csend* című előadása kuriózumnak számított a maga nemében, ahogy a spirituális szál is, ahogy a szerzetesközösség ismét kinyitotta legbelsőbb életének kapuit a nagyközönség előtt, s meghívva a résztvevőket az imádságaira. Délután **Gálffi László** harminc év után – egyszeri alkalommal – ismét színpadon tolmácsolta Rimbaud *Egy évad a pokolban* című versciklusának részleteit, amelyet személyes

élményeiből szőtt előadással egészített ki. A Rimbaud-előadás az önként vállalt csendről szól. Arról, hogy valaki négy év alatt létrehoz egy életművet, megírja, amit meg akart írni, majd költői zsenijének csúcsán elhallgat. A Főkönyvtár dísztermében került sor Vivier és Messiaen egy-egy darabjának előadására. A napot **Gidon Kremer** sétálókoncertje zárta a koncertteremben, ahol Weinberg-prélüdök és Sosztakovics művei kerültek előadásra. A lett művész annyira beleszeretett Pannonhalmába, hogy felajánlotta, az eredeti programon kívül eljátszik két szólószonátát a Boldogasszony-kápolnában vasárnap délelőtt. A helyszín egy szólóhegedű számára alkalmas tér, hiszen nagyon intim és jó az akusztikája. A bazilikában **Kiss Zsolt** Alain rövid orgona-műveivel (*Fantasmagorie*) készítette elő a déli zsoltározás közös imáját. Délután ugyanott a **Purcell Kórus** és az **Orfeo-Zenekar** előadásában **Vashegyi György** vezényletével Buxtehude és Strattner György Kristóf műveiből hallottunk a befejező hangversenyen. Az ***Arcus Temporum fesztivál*** egyik sajátossága tehát a különleges zenei program. **Gidon Kremeren** kívül játszottak fiatal hazai tehetségek – Homoki Gábor, Ránki Fülöp, Zemlényi Eszter –, fellépett a Ligeti Ensemble, a Keller Quartet, a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar, Vashegyi György, **Keller András** és **Rácz Zoltán**. A művészeti vezetők John Cage, Johann Sebastian Bach, Dmitrij Sosztakovics, Claude Vivier, Olivier Messiaen, Arvo Pärt, Toru Takemitsu, Jehan Alain és Mieczysław Weinberg műveit helyezték egymás mellé.

Az ünnepi események sorát 27-én a ***templomszentelés*** megemlékező ünnepe zárta. A szerzetesközösség a felszentelésének 800. évfordulójához közelítő bazilikában ezen a napon adott hálát, hogy *Isten házában őt mindennap dicsérheti*.

Hirka Antal